Wandelroute Pr8ige Heuvelrug Oost

Een rondwandeling van IVN Veenendaal-Rhenen

Vanaf de zandgroeve Kwintelooijen wandel je via de Plantage Willem III en restaurant Residence Rhenen weer terug naar Kwintelooijen.

Startpunt
Parkeerplaats Kwintelooijen, Oude Veensegrindweg, Rhenen. Bereikbaar per fiets of auto.

Alternatief startpunt
Restaurant Residence, Rhenen, Veenendaalsestraatweg 50, Rhenen.
Bereikbaar met buslijn 50 van Syntus. Direct bij restaurant Residence Rhenen vind je de bushalte Koetshuis, Residence Rhenen. Zie bij punt 9 (kader).

Afstand
De lengte van de route is 9 km. De route is ook uit te breiden tot 18,5 km of in te korten tot 7,3 km.

Samenvatting
De rondwandeling voert over onverharde paden door een gevarieerd, heuvelachtig bosgebied, een mooi smeltwaterdal, de steile randen van de voormalige afgraving Kwintelooijen en over de voormalige tabaksplantage Willem III met grote grazers en grafheuvels. Ook zijn er aan beide kanten van de Heuvelrug een aantal mooie uitzichtpunten, gericht op de Gelderse Vallei en de Betuwe.

Kaartje
Op de laatste pagina van deze beschrijving bevindt zich een kaartje. Hierop staan nummers die verwijzen naar de extra informatie in de routebeschrijving.

IVN Natuurroutes app
De routes zijn ook op je smartphone te volgen. Gebruik hiervoor de IVN Natuurroutes app. De app is gratis te downloaden in Google Playstore of Apple Store. Met deze app heb je meer dan 500 wandelingen en fietsroutes én een digitale natuurgids op zak.

Informatie
- Je hond mag op een groot deel van de wandeling niet mee
- Het is een wandeling met hoogteverschillen
- Op de Remmerdense heide en Plantage Willem III lopen runderen, paarden en damherten
- Controleer jezelf na de wandeling op teken
- Je volgt de routes op eigen risico

Kom je een wolf tegen?
► Ren niet weg
► Houd afstand
► Hond(en) aanlijnen
► Spreek luid en maak jezelf groot
► Loop een wolf niet achterna
► Kom je welpen tegen?
Ga zo snel mogelijk weg

Verzoek
Opmerkingen over de route kun je sturen naar natuurroutes@ivnveenendaal-rhenen.nl.

Combineren van twee wandelingen of inkorten route
Je kunt er ook voor kiezen deze wandelroute te combineren met de wandelroute Pr8ige Heuvelrug West. De totale lengte komt daarmee op ca. 18,5 km. De beschrijving hiervan vind je in het kader na punt 9.
Om de route juist in te korten tot ca. 7,3 km, volg je de beschrijving in het kader na punt 8.

IVN wenst je een prettige wandeling

Legenda

RA	=	rechtsaf	LA	=	linksaf
RI	=	richting	RD	=	rechtdoor

1. Zandafgraving Kwintelooijen

Kwintelooijen is als het ware een flinke hap zand (een paar miljoen kuub) uit de Utrechtse Heuvelrug. Tot 1989 is hier ca. 40 jaar zand gewonnen. Sinds 1 januari 2018 beheren de gemeenten Rhenen en Veenendaal Kwintelooijen als natuur- en recreatiegebied.
Er zijn hier archeologische vondsten gedaan, daterend van ca. 180.000 jaar geleden. Zo zijn er fossielen van de mammoet, sabeltandtijger en steppewisent gevonden, maar ook gereedschap, zoals vuurstenen vuistbijlen.
Dankzij de hoogteverschillen, de verschillen in oriëntatie op zon en wind en de variatie in bodemgesteldheid is er sprake van een grote variatie van plantengroei. Wel 1555 verschillende soorten zijn er waargenomen, waarvan er 70 op de rode lijst staan.
De runderen in Kwintelooijen zijn Herefords, een runderras met een vriendelijk en rustig karakter, dat probleemloos zomer en winter buiten kan blijven.

- *Ga vanaf de grote parkeerplaats LA en ga na het hek het eerste steile pad aan je linkerhand omhoog*
- *Bovenaan op de kruising RD*
- *Volg dit pad langs de rand van de oude zandgroeve*

2. Motorcrosscircuit

De groeve werd vroeger voor zand- en leemwinning gebruikt, tegenwoordig als motocrossbaan en oefenbaan voor mountainbikers. De open zandvlakten die hierdoor ontstaan zijn ideaal voor de zandhagedis en grondster, een zeldzaam plantje.

- *Boven gekomen blijf je zo dicht mogelijk bij de rand en bereik je een uitzichtpunt*

3. Trekvogel telpunt

Je hebt hier een prachtig uitzicht over de Gelderse Vallei. Links voor je ligt Veenendaal en meer naar rechts Ede met de windturbines aan de A30. Rechts is de 82 meter hoge schoorsteen te zien van de voormalige Enka-fabriek te Ede, rond
1928 de grootste fabriek van Nederland.
Deze plek leent zich goed voor het tellen van trekvogels.

- *Vervolg het bredere pad boven langs de zandgroeve*
- *Sla aan het einde bij de samenkomst/kruising van meerdere paden LA*

4. Grafheuvel op Buurtsche Berg en beukenlanen

Je loopt nu op de Buurtsche berg, met 60 m boven N.A.P. een van de hoogste punten van de heuvelrug. Je passeert een grafheuvel (rechts van het pad). Op de Utrechtse Heuvelrug bevinden zich talrijke grafheuvels. Deze dateren uit de tijd dat de eerste landbouwers zich in Nederland settelden, ca. 5000 jaar geleden.
Beukenlanen zijn kenmerkend voor de Utrechtse Heuvelrug en dateren uit de 19^{e} en 20e eeuw. Vooral lanen met rode beuken waren een teken van welvaart en dus een statussymbool.

- *Je loopt verder tot aan de kruising met een asfaltweg*
- *Steek de asfaltweg (Defensieweg) over en passeer een klaphek.* ***NB: Honden hierna niet toegestaan!***
- *Houdt bij Y-splitsing schuin rechts aan*
- *Einde pad RA. Ongeveer 300 m voorbij een klaphek neem je het eerste brede pad links. Vervolg het dalende pad voorbij de poel*
- *Loop nu verder omlaag door een smeltwaterdal*

5. Smeltwaterdal
De smeltwaterdalen op de Utrechtse Heuvelrug zijn ontstaan ca. 130.000 tot 12.000 jaar geleden tijdens en na de twee laatste ijstijden. Het smeltwaterdal waarin je nu loopt is in het jaar 2000 door de Provincie uitgeroepen tot aardkundig monument. De grote vlakte iets verderop is de voormalig tabaksplantage Willem III.

6. Tabaksplantage Willem III
De familie Ruys stichtte in 1853 tabaksplantage Willem III. Het landschap bij Amerongen en Elst werd in die tijd bepaald door de tabaksteelt.
De rijen eiken waar je langs loopt, dienden ten tijde van de tabaksplantage als windsingel. De tabaksschuur, links in de verte, herinnert nog aan de tijd dat hierin de tabaksbladeren te drogen werden gehangen.
Aan de tabaksteelt kwam begin twintigste eeuw een einde. Sinds 1995 is dit gebied in handen van het Utrechts Landschap.

Galloways

Het beheer is erop gericht om open landschap te behouden. Gallowayrunderen, damherten, reeën en koniks begrazen het schrale gebied. Door de begrazing wordt het dichtgroeien van het terrein voorkomen. Vooral in de zomer is hier de gekleurde kruidenrijkdom te bewonderen. Op de zandige bodem groeien soorten als gewoon duizendblad, jakobskruiskruid, hazenpootje, oranje havikskruid, wilde marjolein rn vlasbekje. Maar ook zeldzame planten, zoals stekelbrem, dwergviltkruid, krijgen nu weer volop kansen. Veel insecten zoals wilde bijen, zweefvliegen en vlinders voeden zich met de nectar van deze kruiden. In dit gebied komen vogelsoorten voor als roodborsttapuit, gekraagde roodstaart en boomleeuwerik.

- *Aan het eind van het dal passeer je een rij eiken. Wandel RD tot de volgende rij bomen*
- *Ga onmiddellijk na deze bomenrij RA en hou de eiken aan je rechterhand*
- *Einde pad rechts omhoog, het brede graspad blijven volgen*
- *Ga bij de T-splitsing RA*
- *Blijf dit stijgende pad volgen tot de grafheuvels*

7. Grafheuvels
Aan weerszijden zie je veel bremstruiken, vliegdennen, meidoorns, sint-janskruid en bramenstruiken.
Na een poosje zie je bij een T-splitsing links drie grafheuvels liggen. Zie beschrijving op het paaltje aan je linkerhand. Op de hele Utrechtse Heuvelrug zijn honderden grafheuvels bekend, maar het merendeel is helaas in vroegere tijden leeggeroofd of beschadigd.

Informatie bij de grafheuvel

- *Laat de grafheuvels links liggen en vervolg het pad (zie wijsvinger op paaltje) met rechts een met gras en braamstruiken overwoekerd heideveld*

Bovengekomen kun je genieten van het uitzicht over de Remmerdense heide en de Betuwe.

- *Aan het einde van het heideveld, vóór een hek en afrastering, RA een pad in met veel tamme kastanjebomen*
- *Volg de afrastering aan je linkerhand ongeveer 300 m*
- *Ga LA door het klaphek*

8. Lariksbos
Je ziet hier een bos met vooral lariksbomen. De lariks verliest in het najaar zijn naalden. In de lente verschijnen er weer toefjes frisgroene naalden. Ze hebben veel licht nodig.

- *Steek na een volgend klaphek de asfaltweg (Defensieweg) schuin naar links over*
- *Wandel een smal paadje in met voornamelijk fijnsparren en een rood-wit merkteken op een paaltje*
- *Ga bij eerste kruising LA een breed pad met beuken in*

Verkorte route
*Als je de route wilt inkorten tot ca. 7,3 km, sla hier dan niet LA, maar loop RD, steek het volgende kruispunt schuin over om RD te lopen, negeer het zijpad van links en ga bij het eerstvolgende kruispunt RA. Vervolg de route vanaf **

- *Na ca 350 m met een langzame S-slingering in het pad ga je op een viersprong RA een smal paadje in met hoge naaldbomen*
- *Eerste kruising RD. Het paadje wordt al snel breder*
- *Op een viersprong LA. Het lariksbos ligt nu aan je linkerhand.*
- *Op een kruising met een brede laan en aan weerszijden een dubbele rij beuken RD.*
- *Negeer eerste pad rechts*
- *Op een T-splitsing RA*
- *Aan het einde van dit pad staat het hekwerk van restaurant Residence Rhenen*

9. *Restaurant Residence Rhenen*

- *Voor een pauze bij Restaurant Residence Rhenen wandel je via een toegangshekje RD*
- *Om deze route te zonder pauze te vervolgen, sla dan vóór het toegangshekje RA. Lees verder bij: "Volg dit brede pad…."*

Combineren van twee routes (totaal 18,5 km)
Als je ook de route Pr8tige Heuvelrug West wilt lopen, ga dan vóór het toegangshekje naar de Residence LA en steek de Provinciale weg over. Volg de brede beukenlaan tot aan een vijfsprong (ca. 500 m). Sla RA een brede laan met jonge beuken in. Hier kom je dan op de Pr8tige Heuvelrug West-route. Als je deze route helemaal hebt gevolgd kun je via de Verbindingsweg weer terug naar de route Pr8tige Heuvelrug Oost (kaartje punt 9).
Wandel bij Restaurant Residence Rhenen de verharde oprijlaan in en ga even verder RA door een houten hekje. Sla gelijk weer LA (Galgenweg) en vervolg de beschrijving hieronder.

- *Volg het brede, licht dalende pad (Galgenweg), met het hek aan je linkerhand; negeer de zijpaden*
- *Als het weer pad licht begint te stijgen, ga dan bij het brede (stijgende) pad RA; het buigt al gauw naar links*
- *Zijpad negeren*
- *Bij de kruising RD*

** Vervolg vanaf hier onderstaande route, wanneer je de verkorte route loopt*

- *Bij de volgende (ongelijke) kruising LA*
- *Bij de viersprong buig je scherp RA*
- *Je staat even later bovenaan de rand van de zandgroeve*

10.Zandgroeve Kwintelooijen
Je kunt hier even genieten van het mooie uitzicht over de zandgroeve en de Gelderse Vallei. Ca. 10-15 m links van de trap zie je een erosiegroeve, ontstaan doordat de voorheen kale helling bloot stond aan weer en wind. Hier groeit bijzondere flora, onder andere de kleine tijm en het elders zeldzame, maar hier talrijke duizendguldenkruid. Beneden, links van de trap, groeien op wat vochtige delen van het grasveld o.a. de rietorchis en gevlekte orchis.
Zonder het werk van grote grazers zoals Galloways of Schotse Hooglanders en/of menselijk beheer groeien de hellingen steeds dicht, vooral door 'opslag' van berken.

- *Ga door het klaphek en volg de trap naar beneden*

Je kunt het laatste deel van de wandeling kiezen uit twee opties:
- *Als de grond vrij nat is, neem stukje om het meer:* ***volg 1***
- *Als de grond niet erg nat is, ga het laatste stukje door het moerasbos:* ***volg 2***

1 Laatste stuk om het meer, als de bodem vrij nat is
Ga onderaan de trap LA en blijf het brede zandpad volgen tot je de grote ronde grasvlakte en de parkeerplaats bereikt

2 Laatste stuk door het moerasbos, als de bodem niet erg nat is
Ga onder aan de trap naar rechts; na 100 m bij de picknicktafel LA

11. Heuvel met nog zichtbare opbouw van de stuwwal
Voor je ligt een heuvel die tijdens voor de zandwinning is gespaard. Het zand bevatte te veel leem en was daardoor niet goed bruikbaar. Hoewel de erosie van dit 'geologisch monument' door het ravotten van kinderen in een versneld tempo plaats vindt, kun je aan de kleurverschillen van de helling nog wel de gelaagde opbouw van de stuwwal zien, bestaande uit leem, zand en grind. Aan de voet van dit geologisch monument vindt door erosie nog steeds een actieve afzetting van zand en leem plaats.

- *Volg het pad om de berg heen*
- *Ga RA over de voetbrug en na de brug weer RA*

12. Vennengebied
De plassen bieden dankzij de kwaliteit van het water (deels kwelwater, deels afvoer van regenwater van de Heuvelrug) een goed leefgebied voor amfibieën en libellen.
Kwintelooijen is door zijn openheid en begrenzing door bosranden een goed leefgebied voor diverse vlinders en vogels. Je kunt hier onder andere de buizerd en havik zien, maar ook de groene specht, geelgors, boomleeuwerik en roodborsttapuit.
Deze openheid is mede te danken aan het onderhoud door vrijwilligers van de Werkgroep Milieu Rhenen en de werkgroep NatuurWerkt! van IVN Veenendaal-Rhenen.
In dit vennengebied staan meerdere soorten wilgen en zowel de witte als de zwarte els. Verder groeien er vooral (ratel)populieren.

We hopen dat je een fijne wandeling hebt gehad.
Wellicht is er nog even tijd voor een drankje en/of een hapje bij proeflokaal en restaurant House of Bird.

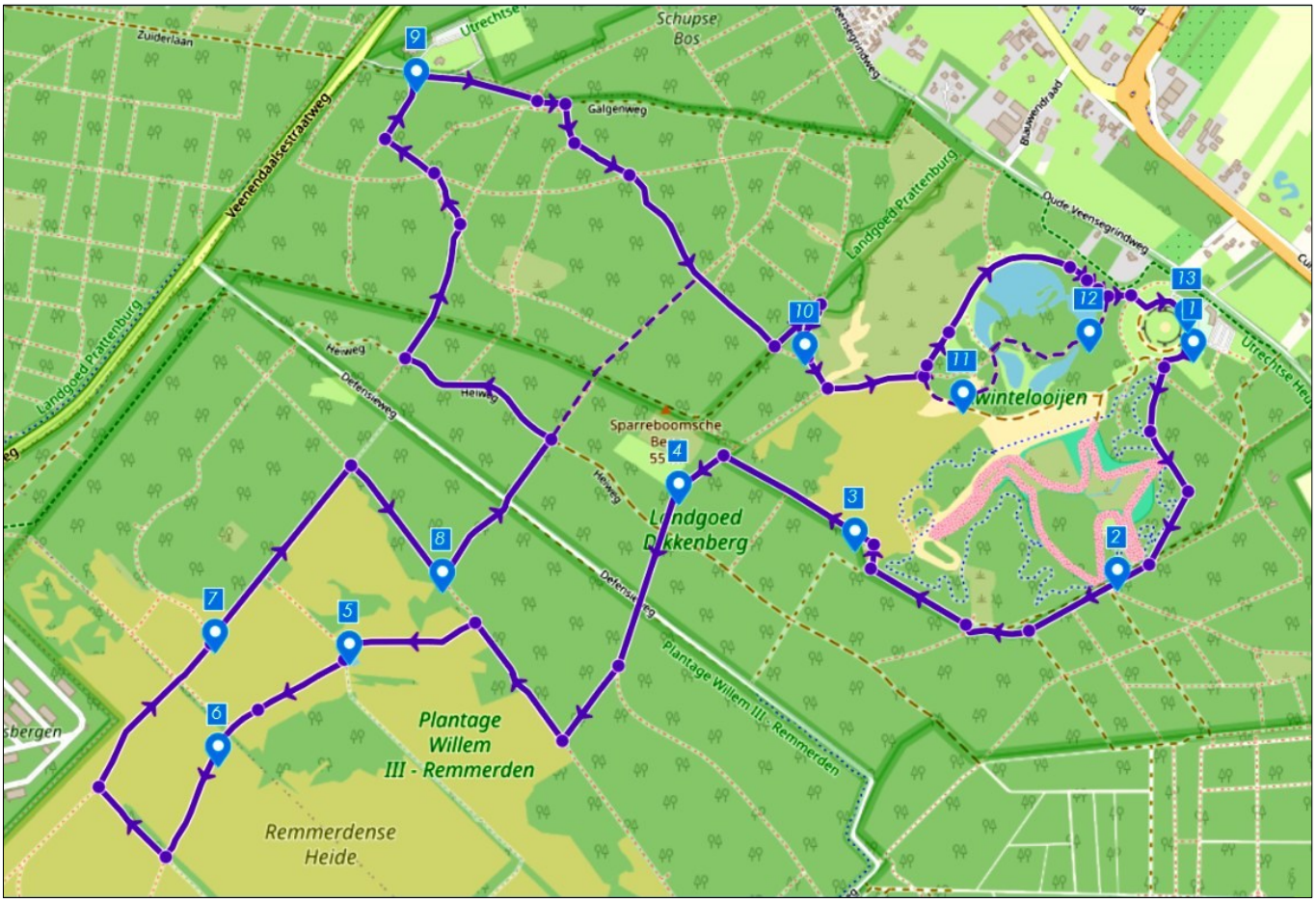
IVN Veenendaal-Rhenen heeft de volgende wandel- en fietsroutes beschikbaar:

Wandelroutes	**Fietsroutes**
• De Dennen • Egelmeer • Elsterberg • Grebbeberg • Langs Utrechtse spoor en dansende bomen • Pr8ige Heuvelrug Oost • Pr8ige Heuvelrug West • Prattenburg • Plantage Willem III	• Fietsen door bos en Binnenveld • Fietsen langs forten • Fietsen over Rug en Rijn • Fietsen langs grote graanmolens en groene grenzen • 40 bomen fietsroute door Veenendaal

Deze routes vind je op: https://www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen.
Hier kun je de routebeschrijvingen downloaden.

IVN (Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid) is een landelijke natuur- en milieuvereniging die werkt aan een duurzame samenleving.

Routekaart Wandelroute Pr8ige Heuvelrug Oost

De nummering verwijst naar de informatie in de tekst